

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.128 din 30 septembrie 2022

Biroul Național de Statistică

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și efectuarea
recensământului populației și locuințelor în anul 2024
(număr unic 636/BNS/2022)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor în anul 2024.

CALM a analizat prevederile proiectului Hotărârii Guvernului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul de hotărâre a Guvernului este elaborat în vederea implementării Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului Hotărârii Guvernului, CALM a constatat următoarele:

Potrivit pct.7, asigurarea financiară a acțiunilor de organizare și efectuare a recensământului populației și locuințelor se va realiza de către instituțiile implicate din mijloacele prevăzute în legea bugetară anuală, precum și din alte surse prevăzute de legislație.

Potrivit pct.11, posesorii și/sau deținătorii de date administrative și de date private:

1) vor transmite Biroului Național de Statistică, cu titlu gratuit, datele individuale, inclusiv datele cu caracter personal, din registrele și sistemele informaționale pe care le gestionează conform categoriilor de date stipulate în anexa nr.5, formatului și termenelor de transmitere din Planul de acțiuni;

2) vor dezvolta, în mod prioritar, WEB servicii pe platforma de interoperabilitate MConnect pentru consumul de date în sistemul informațional de recensământ.

Astfel, potrivit anexei nr.5, autoritățile publice locale (primăriile satelor/comunelor, orașelor) vor transmite date privind titularii drepturilor de arendă a terenurilor agricole din Registre ale contractelor de arendă asupra terenurilor agricole.

Totodată, potrivit Notei la anexa nr.5, formatul de transmitere a datelor va fi prin web-serviciu pe platforma de operabilitate MConnect și, în cazul lipsei sau a capacităților tehnice limitate de utilizare a acesteia, prin alte modalități acceptate de părți, în conformitate cu legislația.

Potrivit pct.12, se recomandă autorităților administrației publice locale să:

1) ofere suport Biroului Național de Statistică în activitățile de pregătire a RPL, inclusiv: la colectarea în teren a datelor georeferențiate referitor la clădiri și locuințe, sectorizarea de recensământ, la actualizarea hărților necesare organizării și efectuării recensământului și la recrutarea personalului temporar de recensământ;

2) asigure plasarea indicatoarelor stradale și cu numere de adresă pe fiecare clădire și locuință din clădirile rezidențiale;

3) asigure încăperi pentru organizarea instruirilor și activitatea personalului temporar de recensământ, inclusiv pentru secțiile staționare de recensământ;

4) examineze posibilitatea acordării personalului de recensământ a dreptului de a călători gratuit în transportul public urban și suburban, pe perioada colectării în teren a datelor în cadrul RPL de probă, celui de bază precum și a anchetei postrecenzare;

5) contribuie la informarea populației despre scopul, obiectivele, lucrările de pregătire și efectuare a recensământului, importanța participării active a populației la recensământ, inclusiv prin distribuirea în teritoriu a materialelor de comunicare și promovare a RPL;

6) contribuie la colaborarea dintre personalul de recensământ și gestionarii fondului locativ în vederea accesului la blocurile de locuit, la scări, precum și prezintă informația relevantă;

7) se abține de la introducerea modificărilor în denumirea străzilor, numerele clădirilor și locuințelor (apartamentelor) sau a modificării limitelor geografice, în perioada de până la 6 luni înainte de perioada de recenzie.

De asemenea, în urma analizei proiectului Hotărârii Guvernului, CALM a constatat că:

- pe de o parte, autorităților administrației publice locale li se recomandă să realizeze mai multe acțiuni prevăzute în acest proiect a HG;
- consiliile raionale/municipale vor înstitui Comisii teritoriale pentru recensământul populației și locuințelor, în scopul oferirii suportului Biroului Național de Statistică (inclusiv subdiviziunilor sale teritoriale) la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din 2024 în unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea (pct. 1 din Regulamentul cu privire la comisiile teritoriale pentru recensământul populației și locuințelor (anexa nr.3));
- pe de altă parte, în Planul de acțiuni cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024 (anexa nr.4):
 - a) autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de asigurarea cu încăperi pentru organizarea instruirilor și activitatea personalului temporar de recensământ cu finanțare din mijloace proprii (acțiunea nr.24), în situația în care nu este vorba de o competență proprie a acestora;
 - a) responsabili de realizarea mai multor acțiuni, sunt stabilite autoritățile administrației publice locale, fără a concretiza care autorități, APL I sau APL II (acțiunile nr.26-28), fiind înstitute Comisii teritoriale pentru recensământul populației și locuințelor la nivelul consiliile raionale/municipale.

În cazul aprobării proiectului Hotărârii Guvernului, vor fi încălcate mai multe prevederi legale, după cum urmează:

Potrivit art.109 din Constituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului, propunem următoarele modificări ce urmează a fi operate în Planul de acțiuni:

- la acțiunea nr.24, la rubrica „Sursa de finanțare”, în dreptul autorităților publice locale se va face mențiunea „Mijloace bugetare RPL”;
- la acțiunile nr.26-28, la rubrica „Instituții responsabile”, textul „autorităților publice locale” se va substitui cu textul „autorităților publice locale de nivelul al doilea”.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor în anul 2024 poate fi propus pentru aprobare, doar după modificarea prevederilor menționate mai sus.

**Cu respect,
Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM**

Exec: C. Scorțescu, expert CALM,
tel. 22 35 09